

میشل فوکو

نبردی برای نجابت

و چند گفتگوی دیگر

مصاحبه‌ها و دیگر آثار

۱۹۷۷-۱۹۸۴

ویراستار: لاورنس د. کریتمن

ترجمه: محمدرضا اخلاقی منش

۳۷

ISBN: 978-600-3436-29-2

فهرست

- پیشگفتار ۵
- ۱- نبردی برای نجابت ۷
- ۲- قدرت و سکس ۲۹
- ۳- بازگشت اخلاق ۵۱
- ۴- دلنگرانی برای حقیقت ۶۹
- ۵- اخلاق جنسی و قانون ۸۷
- ۶- وظایف ادبیات ۱۱۱
- ۷- موسیقی معاصر و مردم ۱۲۱
- ۸- فیلسوف نقابدار ۱۳۷
- ۹- تأمین اجتماعی ۱۴۹

پیشگفتار

مرحوم میشل فوکو مجموعه باارزش و تأثیرگذاری از مصاحبه‌ها از خود برجای گذاشته است که گستردگی و تنوع دلمشغولی‌های وی را به نمایش می‌گذارند و فرصتی بی‌نظیر را فراهم می‌آورند تا با کل مجموعه کارهای وی آشنا شویم. خصلت گفت و شنودی مصاحبه به فوکو این امکان را می‌دهد تا عمیقاً درگیر تأملی انتقادی بر دگرذیسی‌های حیاتی دیدگاه‌ها و دورنماهای فلسفی، سیاسی و فرهنگی خود شود. از زمان ژان پل سارتر هیچ متفکر اروپایی دیگری وجود نداشته است که تا این اندازه به مصاحبه همچون یک شیوه فرهنگی مقید باشد. فوکو با استادی تمام از این روش برای پرداخت و تکمیل کارهای نظری خود به شیوه‌ای قابل فهم و شخصی بهره گرفت، و بدین طریق به اعطای جایگاهی محوری به این شیوه در پیکره آثارش قطعیت بخشید. در این کتاب مجموعه‌ای غنی از مصاحبه‌های فوکو را گردآوری نموده‌ام، که اغلب آنها پیش از این به زبان انگلیسی در دسترس نبوده‌اند و جذابترین مشغولیات ذهنی سال‌های پایانی زایش انتقادی وی را توضیح می‌دهند. من متونی را برگزیده‌ام که به وضوح و با بیانی رسا، نگرش اجتماعی و سیاسی فوکو، و تکامل نظریه

جنسیت وی را شرح می‌دهند. علاوه بر این، تعداد معدودی از متون دیگر را در اینجا آورده‌ام که برخی دلمشغولی‌های نظری مورد اشاره در این مصاحبه‌ها «سیاست و خرد، ماهیت مدرنیته، تاریخ جرم‌شناسی و اخلاق جنسی» را مورد «سنجش» قرار داده‌اند. سیاست، فلسفه، فرهنگ به روزترین رهنمود را به سوی فوکو توسط فوکو فراهم می‌آورد، و خودنگاری یک اندیشمند بی‌مدعا و فروتن، یک جستجوگر «سیاست به مثابه اخلاق» را پی می‌گیرد.

مایلم از کسانی که به من یاری رساندند تا این متن را به دست نشر بسپارم قدردانی کنم: پیش از همه از ویراستارم در روتلج، ویلیام پ. جرمانو، که پشتیبانی راسخ، خوش خلقی و شم انتقادی تیزهوشانه خود را نثار من نمود. به ویژه می‌خواهم قدردانی ویژه‌ای از سیسیلیا کنسلاروکنم که مهارت‌های باارزش اداری و پیشنهادات هوشمندانه وی در به بار نشستن این پروژه مفید واقع افتادند. علاوه بر این مایلم سپاس خود را از مرحوم میشل دو سرتو، دکتر د. دیلدوک، مارگریت دو برن، ژان - پی‌یر و ماری - اودیل فه، پی‌یر نورا، جerald پرینس، و آلن شریدان بابت کمک آنها در مراحل گوناگون ابراز دارم. استفان فریل و لین ویر از دانشگاه ایالتی اوهایو نیز در غلط‌گیری متن نهایی کمک شایانی کردند. انتشارات گالیمارد و پل نووگلیس با فراهم آوردن امکان استفاده از تصاویر باارزش فوکو که توسط ژاک رابرت جهت طراحی کت برداشته شده‌اند، لطف بسیار از خود نشان دادند.

لاورنس د. کریتمن

نیویورک و کلمبوس

ژوئن ۱۹۸۸

۱

نبرد برای نجابت

متن زیر مفهوم کاسیانی^۱ نبرد برای نجابت علیه روح رابطه نامشروع^۲ در زندگی رهبانی، مندرج در هر دو اثر وی، مؤسسات و کنفرانس‌ها، را تحلیل می‌کند. رابطه نامشروع، که محصول نخوت انگاشته می‌شود، با توجه به جایگاهش در فهرست گناهان مورد بررسی قرار می‌گیرد. این گناه نه تنها در تن ریشه دارد بلکه به وسیله تصاویری پدید می‌آید که از فعالیت‌های ذهن زاده می‌شوند. ورای عرصه شهوات نفسانی و روابط فیزیکی، کاسین این مبارزه علیه آمیزش نامشروع را به شکل مبارزه‌ای توصیف می‌کند که ماهیتاً غیرجنسی است. نجاست ناشی از انزال همچون سنجی‌ای برای میل شدید جنسی عمل می‌کند، چون در

۱- جان کاسین (John Cassian 360-435) راهب و متأله مسیحی که بابت آثار عرفانش مورد توجه است، و معنویت شرقی از جمله رهبانیت مصری را وارد غرب نمود. دو اثر وی، مؤسسات در باب سازمان‌دهی جماعت‌های رهبانی و کنفرانس‌ها در باب پرورش و رسیدن به کمال درونی به خصوص در مورد زندگی عارفانه و زاهدانه تأثیر شگرفی در رهبانیت غربی بر جای گذاشته‌اند. م.